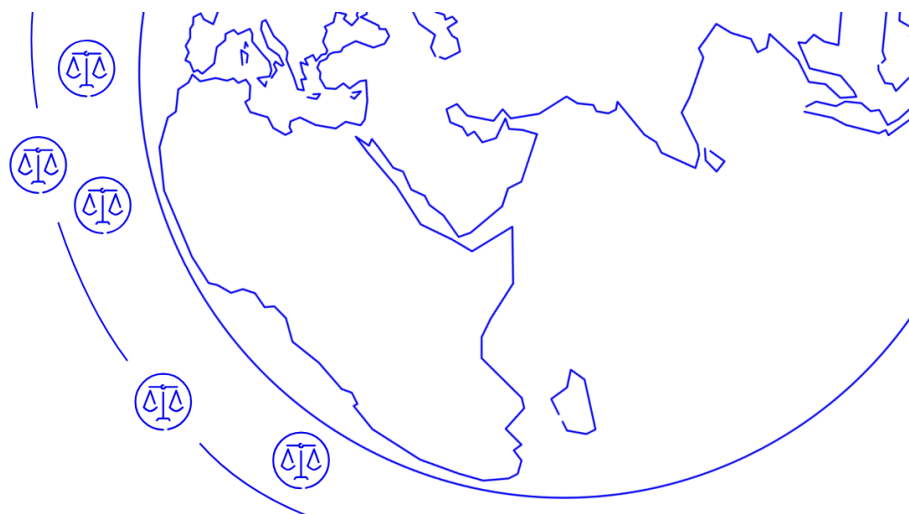

Euroopa Liidu kohtuasjade kokkuvõte

jaanuar 2026

Olulisemad EL Kohtu lahendid:

- + [T-232/24](#): Euro Asia Cargo vs. nõukogu (tühistamishagi — piiravad meetmed)
- + [C-129/24](#): Coillte Cuideachta Gníomhaíochta Ainmnithe (eelotsus — üldsuse õigus tutvuda keskkonnateabega)
- + [C-692/23](#): AVR-Afvalverwerking (eelotsus — kontrollitav juriidiline isik riigihankemenetluses)
- + [C-77/24](#): Wunner (eelotsus — veebipõhise hasartmänguettevõtte lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatav õigus)
- + [C-822/24](#): bluechip (eelotsus — reprodutseerimisõigus)
- + [C-379/24 ja C-380/24](#): Agrupació de Neteja Sanitaria (eelotsus — käibemaksust vabastatud tegevuseks otseselt vajalikud teenused)
- + [C-812/24](#): LIPOR ja PreZero Portugal (eelotsus — tuginemine seotud isikutest moodustatud teiste üksuste suutlikkusele, Euroopa ühtne hankedokument)
- + [C-271/23](#): komisjon vs. Ungari (liikmesriigi kohustuste rikkumine — lojaalse koostöö põhimõte, ainuvälispädevus)
- + [C-311/24](#): Bundeswettbewerbsbehörde (eelotsus — ebaausad kaubandustavad, *ne bis in idem*)

Olulisemad EL Kohtu lahendid:

T-232/24: Euro Asia Cargo vs. nõukogu (tühistamishagi – piiravad meetmed)

Üldkohtu otsus, 14. jaanuaril 2026

Euro Asia Cargo (hageja) on Sri Lanka äriühing, kes tegutseb laevatranspordi müügiagendina ja osutab ümberlaadimise teenuseid. Nõukogu kandis Euro Asia Cargo määruse nr 833/2014 (piiravad meetmed seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas) IV lisa loetellu kui isiku, kes toetab Venemaa sõjatööstuskompleksi ja kellele kohaldatakse seetõttu piiravaid meetmeid. Nõukogu põhjendas loetellu kandmist sellega, et äriühing tarnis Venemaa sõjatööstuskompleksi jaoks mõeldud elektroonilisi komponente. Täpsemalt on nõukogul tõendeid, et äriühing tarnis Venemaa äriühingutele EList pärit antenne, mida kasutatakse Vene sõjavarustusel.

Hageja väitis, et ta pakkus selle kauba vedamisel üksnes ümberlaadimise teenuseid teadmata, mis kaubaga on tegemist, ning et tema nimi esineb kauba lennuveokirjal kaubasaaja ja -saatjana üksnes tollieeskirjadest tulenevatest formaalsetel põhjustel. Lisaks väitis ta, et tema teenused selle kauba vedamisel olid juhuslikud ja ebaolulised ega olnud piisavad, et neid saaks pidada Venemaa sõjatööstuskompleksi toetamiseks, kuna ta ei teadnud ega pidanudki teadma, et Venemaa kaitse- ja julgeolekusektor saab neist kasu.

Üldkohus otsustas, et **juba sellest, et hageja laadis kõnealused kaubad ümber ja teda nimetati kaubasaaja ja -saatjana, piisab, et jõuda järeldusele, et ta hõlbustas nende kaupade tarnimist**, hoolimata praktilistest või kaubanduslikest põhjustest, miks teda tegelikult veokirjas nimetati. **Seega tarnis hageja asjaomaseid elektroonilisi komponente ja toetas kaudselt Venemaa sõjatööstuskompleksi**. Vastavalt määruse sõnastusele piisab loetellu kandmiseks Venemaa sõjatööstuskompleksis kasutamise jaoks mõeldud elektrooniliste komponentide tarnimise asjaolust ning **ei ole nõutav, et hageja teeks seda teadlikult ja tahtlikult**. Ei ole ka vaja, et toetus Venemaa sõjatööstuskompleksile **oleks kvantitatiivselt või kvalitatiivselt piisavalt oluline**. Seega otsustas Üldkohus, et **nõukogu järeldas õigesti, et hageja toetas oma tegevusega kaudselt Venemaa sõjatööstuskompleksi**. Lisaks leidis Üldkohus, et kõnealused piiravad meetmed **ei riku hageja õigust heale haldusele ega piira põhjendamatult ega ebaproportsionaalselt tema ettevõtlusvabadust**.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#) (inglise keeles).

C-129/24: Coillte Cuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe **(eelotsus – üldsuse õigus tutvuda keskkonnateabega)**

Euroopa Kohtu otsus, 15. jaanuaril 2026

liri riigile kuuluv metsaettevõtja Coillte sai lühikese ajavahemiku jooksul 97 keskkonnateabega tutvumise taotlust anonüümsetelt taotlejatelt või taotlejatelt, kes kasutasid varjunimesid, mis olid enamjaolt inspireeritud filmitegelastest. Coillte palus asjaomastel taotlejatel teatada talle oma seaduslik nimi ja praegune aadress. Kuna Coillte taotlejatelt vastust ei saanud, jättis ta anonüümsete või varjunime all esitatud taotlused kehtetuse tõttu läbi vaatamata ega esitanud seega nõutud keskkonnateavet. Irimaa kohus küsis Euroopa Kohtult, kas liidu õigusega on vastuolus riigisisised õigusnormid, milles on nõutud, et keskkonnateabe taotleja peab olema tuvastatav pärisnime või tegeliku aadressi põhjal.

Euroopa Kohus selgitas, et direktiiv 2003/4/EÜ (avalik juurdepääs keskkonnateabele) ega Århusi konventsioon ei sätesta, et füüsilised või juriidilised isikud peaksid olema keskkonnateabe taotluse esitamisel tuvastatavad. Siiski võib asjaolu, et sama füüsiline või juriidiline isik on esitanud suure hulga samasuguseid taotlusi, mõjutada teiste füüsiliste või juriidiliste isikute keskkonnateabega tutvumise tõhusust. **Seetõttu peavad liikmesriigid oma õigusnormidega kindlaks määrama korra, mis võimaldab tagada, et keskkonnateabega tutvumise taotlusi esitavad tegelikult füüsilised ja juriidilised isikud ning et tegemist ei ole ühe ja sama isiku poolt esitatud samasisuliste taotlustega.** See kord ei tohi siiski olla ebasoodsam kui see, mis reguleerib samalaadseid riigisiseseid olukordi (võrdväärseuse põhimõte) ega tohi muuta liidu õiguskorraga antud õiguste kasutamist tegelikult võimatuks või ülemäära raskeks (tõhususe põhimõte).

Käesoleval juhul on liri riigisisestes eeskirjades nõutud, et igas keskkonnateabega tutvumise taotluses peab olema märgitud taotleja pärisnimi või tegelik füüsiline aadress. Niisuguse nõude eesmärk on eelkõige see, et liikmesriigi ametiasutused saaksid kontrollida, kas taotluse on tegelikult esitanud füüsiline või juriidiline isik. Euroopa Kohus leidis, et taotleja pärisnime ja tegeliku füüsilise aadressi esitamine ei muuda liidu õiguskorras sätestatud keskkonnateabega tutvumise õiguse kasutamist tegelikult võimatuks või ülemäära raskeks. Euroopa Kohus jõudis seega järeldusele, et **liidu õigusega ei ole vastuolus riigisisised õigusnormid, milles on nõutud taotleja tuvastamist tema pärisnime või tegeliku füüsilise aadressi põhjal, juhul kui järgitakse võrdväärseuse ja tõhususe põhimõtet.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-692/23: AVR-Afvalverwerking (eelotsus – kontrollitav juriidiline isik riigihankemenetluses)

Euroopa Kohtu otsus, 15. jaanuaril 2026

Madalmaades asuva Friisimaa provintsi vallad asutasid ühiselt jäätmekäitlusega tegeleva ühingu AF. Friisimaa provintsi valdade ülesandel käitab AF ühte prügilat. Samal ajal on AF kontserni emaettevõtja, kelle mõned tütarettvõtjad tegutsevad ka muus valdkonnas kui jäätmekäitus. Kolm Lõuna-Hollandi provintsi valda asutasid oma jäätmekäitluse tarbeks ühingu Irado, mis sai hiljem AF-i aktsionäriks. Teised kolm Lõuna-Hollandi provintsi valda asutasid oma jäätmekäitluse tarbeks ühingu BAR, mis astus Irado liikmeks. Irado ja AF sõlmisid 2019. aastal Lõuna-Hollandi provintsi valdade kodumajapidamiste sekundaarsete jäätmete üleandmise, veo ja käitlemise lepingu. BAR ja Irado sõlmisid 2019. aastal teenuste osutamise lepingu, mis puudutas samuti Lõuna-Hollandi provintsi valdade kodumajapidamiste sekundaarsete jäätmete käitlemist.

Direktiivi 2014/24/EL (riigihangete kohta) järgi tuleb selliste lepingute sõlmimisel läbi viia hankemenetlus, välja arvatud juhul, kui need võib sõlmida otselepinguna, kuna hankija teostab lepingut täitva juriidilise isiku üle koos teiste hankijatega ühiselt kontrolli. Madalmaade kohus küsis seetõttu Euroopa Kohtult, kas direktiivis 2014/24/EL sätestatud tingimus, et kontrollitava juriidilise isiku tegevusest peab üle 80% olema teda kontrollivate avaliku sektori hankijate delegeeritud ülesannete täitmine, eeldab, et arvesse tuleb võtta ka teiste sellesse kontserni kuuluvate üksuste käivet ja vajaduse korral konsolideeritud käivet.

Euroopa Kohus leidis, et kõnealuse tingimuse täidetuse hindamiseks asjakohane tegevus võib hõlmata nii tegevust, millega see juriidiline isik otseselt tegeleb, kui ka tegevust, mida teostatakse teiste sellesse kontserni kuuluvate üksuste vahendusel, mille emaettevõtja see juriidiline isik on. **Sellest tuleneb, et sellise hinnangu andmisel on asjakohane ka teiste sellesse kontserni kuuluvate üksuste käive, mille emaettevõtja on kontrollitav juriidiline isik.** Vastasel juhul saaks kontrollitav juriidiline isik direktiiviga seatud tingimusest kergesti mööda minna, jagades kunstlikult oma tegevuse ja andes osa sellest kontserni äriühingutele, mille emaettevõtja ta on.

Euroopa Kohus lisas, et kui äriühing on liidu õiguse järgi kohustatud koostama konsolideeritud finantsaruande, kajastab selle alusel arvutatud konsolideeritud käive usaldusväärselt äriühingu tegevust kontsernis, mille emaettevõtja ta on, ning võimaldab seega asjakohaselt hinnata, kas juhul, kui selle emaettevõtjaga on sõlmitud otseleping riigihankemenetlust läbi viimata, on täidetud direktiivis 2014/24/EL sätestatud tingimus. Eelnevast tulenevalt jõudis Euroopa Kohus järeldusele, et direktiivis 2014/24/EL

sätestatud tingimus, et kontrollitava juriidilise isiku tegevusest peab üle 80% olema teda kontrollivate avaliku sektori hankijate delegeeritud ülesannete täitmine, eeldab, **et arvesse tuleb võtta ka teiste sellesse kontserni kuuluvate üksuste käivet ja vajaduse korral konsolideeritud käivet.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-77/24: Wunner (eelotsus – veebipõhise hasartmänguettevõtte lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatav õigus)

Euroopa Kohtu otsus, 15. jaanuaril 2026

Äriühing TBM käitis veebikasiinot, mille mängudes oli võimalik osaleda kogu Euroopa turul. Tal oli hasartmängude korraldamiseks Malta õiguse alusel antud tegevusluba, kuid tal ei olnud Austrias tegevusluba. Austrias elav TE avas TBMi veebilehel mängijakonto ning kaotas veebipõhiseid hasartmänge mängides kokku üle 18 000 euro. TE leidis, et kuivõrd TBMile ei ole Austria õiguse alusel tegevusluba antud, on hasartmänguleping tühine, ja esitas kohtusse TBMi vastu hagi talle tekkinud kahju hüvitamiseks. Austria kohus esitas Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse, milles küsis, kas selline kahju hüvitamise hagi kuulub äriühinguid käsitlevast õigusest tulenevate lepinguväliste võlasuhete kategooriasse, mis jääb Rooma II määruse (määrus nr 864/2007 lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta) kohaldamisalast välja. Lisaks soovis Austria kohus teada, mis on sellise kahju tekkimise koht.

Euroopa kohus selgitas kõigepealt, et Rooma II määruse kohaldamisalast jääb välja äriühingu organite vastutus, sealhulgas nende juhatuse liikmete vastutus, mis on seotud sellise kohustuse rikkumisega, mis on neile pandud tulenevalt määramisest või nimetamisest ja mis on seotud äriühingu juhtimise, toimimise ja tegevusega. Äriühingu juhatuse liikme vastutus, mis on seotud kohustusega, millel ei ole midagi tegemist äriühingu olemasoluga, kuulub aga määruse kohaldamisalasse. Keeld pakkuda veebipõhiseid hasartmänge ilma tegevusloata, ei tulene äriühinguid käsitlevast õigusest. Selle keelu rikkumise tõttu esitatud kahju hüvitamise hagi ei puuduta äriühingu ja tema juhatuse liikmete suhteid. Seetõttu vastas Euroopa Kohus esimesele küsimusele sisuliselt, **et deliktilise vastutuse tuvastamise hagi, mis on esitatud äriühingu juhatuse liikmete vastu, sest äriühing pakkus hasartmänge ilma vastava tegevusloata, kuulub Rooma II määruse kohaldamisalasse.**

Seejärel selgitas Euroopa Kohus, et väidetav kahju õigusvastane tekitamine seisneb käesoleval juhul TE nende huvide kahjustamises, mida kaitseb õiguslikult Austrias kehtiv

keeld pakkuda selleks tegevusluba omamata üldsusele võimalust osaleda veebipõhistes hasartmängudes. TE väidetav kahju tekkis konkreetselt siis, kui ta osales Austriast veebipõhistes hasartmängudes, mis olid korraldatud selles liikmesriigis kehtivat keeldu rikkudes. **Kuna veebipõhiste hasartmängude olemusest tulenevalt ei ole võimalik kindlaks teha nende toimumise konkreetset ruumilist kohta, tuleb asuda seisukohale, et need mängud toimusid mängija harilikus viibimiskohas.** Seega jõudis Euroopa Kohus järeldusele, et kahju tekkis Austrias.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-822/24: bluechip (eelotsus – reprodutseerimisõigus)

Euroopa Kohtu otsus, 15. jaanuaril 2026

ZPÜ on saksa kollektiivse esindamise organisatsioonide ühendus, kes võib autoriõigusele tuginedes nõuda tasu heli- ja audiovisuaalteoste reprodutseerimise eest. Äriühing bluechip impordib ja müüb edasi lauaarvuteid, sülearvuteid ja sisseehitatud kõvakettaga tööjaamu. ZPÜ esitas hagi, milles nõudis sisuliselt, et bluechip'ilt mõistetakse välja tasu iga eespool nimetatud tüüpi seadme eest, et rahastada seadusega ette nähtud õiglast hüvitist isiklikuks tarbeks reprodutseerimise eest.

Saksamaa kohus küsis Euroopa Kohtult, kas liidu õigusega on vastuolus riigisisene õigusnorm, mille kohaselt on tootjad, importijad või edasimüüjad, kes müüvad andmekandjaid, mida saab kasutada reprodutseerimiseks, kohustatud maksma õiglast hüvitist juhul, kui andmekandjad müüakse äriklientidest lõppostjatele, välja arvatud juhul, kui need tootjad, importijad või edasimüüjad tõendavad, et füüsilised isikud ei kasuta kõnealuseid andmekandjaid reproduktsioonide tegemisel isiklikuks tarbeks ja nende kasutuseesmärk ei ole otseselt ega kaudselt kaubanduslik.

Euroopa Kohus tuletas meelde, et kuna praktikas on keeruline tuvastada isiklikuks tarbeks kasutajaid ning kohustada neid reprodutseerimise ainuõiguste omajatele tekitatud kahju hüvitama, võivad liikmesriigid õiglase hüvitise rahastamiseks seada sisse isiklikuks tarbeks koopiate tegemise tasu, mida peab maksma enne isiklikuks tarbeks koopiate tegemist ning mida peavad tasuma andmekandjate tootjad, importijad, edasimüüjad või lõppkasutajad. Seejuures peavad liikmesriigid ette nägema maksuvabastuse süsteemi või selle puudumisel õiguse nõuda makstud tasu tagastamist juhul, kui niisuguseid seadmeid, aparate või andmekandjaid tarnitakse muudele isikutele kui füüsilised isikud ilmselgelt muul eesmärgil kui isiklikuks tarbeks koopiate tegemine.

Käesoleval juhul peab eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollima, kas riigisisese õiguses on täidetud kaks tingimust. **Esiteks, andmekandjate müüjate kohustus maksta**

õiglast hüvitist on põhjendatud praktiliste raskustega, nagu raskused lõppkasutajate ja nende andmekandjate abil tehtud reproduktsioonide kasutamise eesmärgi kindlakstegemisel. Teiseks, kui on tõendatud, et lõppkasutajad kasutavad andmekandjaid ilmselgelt muul eesmärgil kui isiklikuks tarbeks koopiategemine, on neil müüjatel õigus nõuda tasu tegelikku tagasimaksmist, mis ei tohi olla korraldatud viisil, mis muudaks hüvitise tagasisaamine liiga keeruliseks. Kui need tingimused on täidetud, siis ei ole riigisisene õigusnorm Euroopa Kohtu hinnangul liidu õigusega vastuolus.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-379/24 ja C-380/24: Agrupació de Neteja Sanitaria (eelotsus – käibemaksust vabastatud tegevuseks otseselt vajalikud teenused)

Euroopa Kohtu otsus, 22. jaanuaril 2026

Ühingud ANS ja Educat (kaebajad) tegelevad Hispaanias puhastusteenuste osutamisega vastavalt tervishoiu ja hariduse valdkonnas. Kaebajad sõlmisid kolmandate isikutega lepingud, millega andsid neile puhastustegevuse üle. Hispaania maksuamet maksustas käibemaksuga kaebajate tehingud oma liikmetele puhastusteenuste osutamisel, leides, et kaebajatele nende avalikes huvides olevate tegevuste tõttu kohalduv maksuvabastus ei ole antud juhul kohaldatav, sest kaebajad ei osutanud teenuseid otse. Kontrolli käigus selgus lisaks, et kõnealused puhastusteenused ei olnud otseselt ja ainult seotud kaebajate liikmete maksust vabastatud tegevusega ning seetõttu võib maksuvabastuse kohaldamine konkurentsi moonutada. Vaidlus jõudis Kataloonia autonoomse piirkonna kõrgeimasse kohtusse, kes esitas Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse direktiivi 2006/112/EÜ (käibemaksudirektiiv) tõlgendamise kohta.

Esiteks leidis Euroopa Kohus, et kuigi käibemaksudirektiivi sõnastus nõuab seost sõltumatu isikute rühma osutatud teenuste ja selle liikmete maksust vabastatud tegevuse vahel, ei nõua see säte, et nende teenuste eriomaduseks oleks anda vältimatu panus sellele tegevusele või konkreetsele tehingule. Piisab sellest kui nimetatud rühma teenus on otseselt vajalik rühma liikmete maksust vabastatud tegevuseks. Euroopa Kohus pidas selliseid üldiseid teenuseid nagu puhastamine otseselt vajalikuks nii tervishoiu- kui ka haridussektoris, kus pealegi kehtivad hügieeni erinõuded, ning nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus märkis, on tegemist ainulaadsete, tehniliste ja keeruliste teenustega. Seega leidis Euroopa Kohus, et **käibemaksudirektiiviga on vastuolus riigisisese õigusnormid, mille kohaselt sõltumatu isikute rühma osutatavaid teenuseid ei saa kvalifitseerida teenusteks, mis on „otsteselt vajalikud“, kui need teenused on vajalikud**

nende isikute käibemaksust vabastatud tegevuseks, kuid ei ole oma üldise laadi tõttu ainult nimetatud tegevusega seotud.

Teiseks meenutas Euroopa Kohus, et liikmesriigid võivad seada maksuvabastuse andmisele tingimusi, mille eesmärk on tagada maksuvabastuse nõuetekohane ja arusaadav kohaldamine ning ära hoida maksudest kõrvalehoidmist, maksustamise vältimist ja muid kuritarvitusi. Nende tingimustega ei saa siiski määratleda käibemaksudirektiiviga ette nähtud maksuvabastuste sisu. Just selline tagajärg on Euroopa Kohtu arvates kõnealustel riigisisestel õigusnormidel, millega liikmesriigi seadusandja soovib välistada kõik sõltumatute isikute rühmade osutatavad teenused, mida võib kasutada ka tegevusteks, mis ei ole seotud ainult rühma liikmete maksust vabastatud tegevusega.

Käibemaksudirektiivi sätte eesmärk on vabastada käibemaksust teatud avalikes huvides tegevused, et lihtsustada teatavate teenuste kättesaadavust ja teatavate kaupade tarnimist, vältides lisakulusid, mis tekiksid nende maksustamisel. Maksuvabastusest keeldumine kõnealustel põhjustel piirab sätte kohaldamisala, ning selline piirang ei ole kooskõlas direktiivi eesmärgiga. Seevastu konkurentsimoonus võib tekkida kuritarvituse korral. Selline kuritarvitamine ei saa siiski põhineda üldisel ja ümberlükkamatul eeldusel. Seetõttu leidis Euroopa Kohus, et **käibemaksudirektiiviga on vastuolus tõlgendus, mille kohaselt üldjuhul esineb konkurentsimoonus, kui sõltumatu isikute rühma poolt oma liikmetele osutatavaid teenuseid võib nende üldise laadi tõttu kasutada mis tahes maksustatavaks tegevuseks, mitte ainult nende maksust vabastatud tegevuseks.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-812/24: LIPOR ja PreZero Portugal (eelotsus – tuginemine seotud isikutest moodustatud teiste üksuste suutlikkusele, Euroopa ühtne hankedokument)

Euroopa Kohtu otsus, 22. jaanuaril 2026

Portugali kõrgeim halduskohus menetles vaidlust, milles LIPOR – omavalitsuste ühendus jäätmeäitluse valdkonnas – kuulutas välja hankemenetluse jäätmete veoks ja ladestamiseks. Pakkumused esitasid ettevõtted PreZero ja Semural. LIPOR tunnistas mõlemad pakkumused vastuvõetavaks ning paigutas PreZero esimesele järjekohale. Semural vaidlustas selle, väites, et PreZero tulnuks hankemenetlusest kõrvaldada, kuna ta ei esitanud oma tütarettevõtjaga sõlmitud allhankelepingut ega tema kohta Euroopa ühtset hankedokumenti. Portugali kohus palus Euroopa Kohtult eelotsust, kas direktiivi 2014/24/EL (riigihangete kohta) tuleb tõlgendada nii, et emaettevõtja toetub teiste üksuste

suutlikkusele, kui ta kavatseb riigihankelepingu täitmisel toetuda tütaretevõtja suutlikkusele, kelle kogu kapital kuulub talle ja kelle ainus juhatuse liige on ka emaettevõtja juhatuse liige. Teiseks küsis kohus, kas emaettevõtja tuleb hankemenetlusest kõrvaldada üksnes põhjusel, et ta ei lisanud pakkumusele tütaretevõtja Euroopa ühtset hankedokumenti.

Esiteks leidis Euroopa Kohus, et riigihangete valdkonnale ei saa üle kanda liidu konkurentsioiguse mõistet „majandusüksus“, mille eesmärk on vältida vastutusest kõrvalehoidmist kontsernstruktuuride kaudu. Riigihankeõigusaktide eesmärk on tagada hankijale täielik teave pakkuja usaldusväärsuse ja sobivuse kohta. Seetõttu peab hankija saama kontrollida ka tütaretevõtja sobivust ja kõrvalejätmise aluste puudumist. Mõiste „teised üksused“ rajaneb riigihankeõiguses eelkõige ettevõtjate õigusvõimel, mistõttu jääb tütaretevõtja, kelle kapital kuulub 100% emaettevõtjale, direktiivi tähenduses eraldi üksuseks. Seega leidis Euroopa Kohus, et direktiivi 2014/24/EL tuleb tõlgendada nii, et **emaettevõtja toetub teiste üksuste suutlikkusele, kui ta kavatseb riigihankelepingu täitmisel kasutada niisuguse tütaretevõtja suutlikkust, kelle kogu kapital kuulub talle.**

Teiseks leidis Euroopa Kohus, et tõendite vaba esitamise põhimõtte tõttu ei saa pakkujalt nõuda, et ta esitaks Euroopa ühtse hankedokumendi nii enda kui ka iga üksuse kohta, kelle suutlikkusele ta tugineb. Kuigi asjaolude kontrollimine on riigisisese kohtu ülesanne, pidas Euroopa Kohus PreZero esitatud dokumente piisavaks, et tõendada tütaretevõtja vastavust direktiivi tingimustele, mistõttu ei olnud PreZero kohustatud lisama eraldi Euroopa ühtset hankedokumenti. Arvestades, et tütaretevõtjat juhib sama isik, kes juhib emaettevõtjat, võib emaettevõtja Euroopa ühtne hankedokument kinnitada, et selle isiku suhtes ei kehti kõrvalejätmise aluseid. Kui need dokumendid siiski ei ole piisavad, tuleb tütaretevõtja Euroopa ühtne hankedokument hankijale esitada, kuid tegemist on kõrvaldatava puudusega. Seega leidis Euroopa Kohus, et direktiivi 2014/24/EL tuleb tõlgendada nii, et **emaettevõtjat ei saa hankemenetlusest kõrvaldada üksnes põhjusel, et ta ei ole lisanud oma pakkumusele sellise tütaretevõtja Euroopa ühtset hankedokumenti, kui puudust saab kõrvaldada kooskõlas riigisisese õiguse ning võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-271/23: komisjon vs. Ungari (liikmesriigi kohustuste rikkumine – lojaalse koostöö põhimõte, ainuvälispädevus)

Euroopa Kohtu otsus (suurkoda), 27. jaanuaril 2026

Maailma Terviseorganisatsiooni narkootiliste ainete komisjon plaanis 2020. aastal muuta kanepi ja kanepiga seotud ainete klassifikatsiooni vastavalt narkootiliste ainete konventsioonile ja psühhotroopsete ainete konventsioonile. Sel ajal kuulus komisjoni hääleõigusega liikmete hulka 12 ELi liikmesriiki, sh Ungari. ELi nõukogu võttis vastu otsuse, et need hääleõigusega liikmesriigid hääletavad selle komisjoni istungjärgul nende muudatuste üle kokkulepitud viisil. Ungari hääletas vastuolus selle kokkuleppega ja väljendas seisukohta, mis oli kokkuleppega vastuolus. Euroopa Komisjon algatas Ungari vastu rikkumismenetlust ja esitas Euroopa Kohtusse hagi, leides, et Ungari oli rikkunud ELi nõukogu otsust ning liidu ainupädevusest ja lojaalse koostöö põhimõttest tulenevaid kohustusi.

Euroopa Kohus tuletas kõigepealt meelde, et **rahvusvahelise lepingu sõlmimine kuulub liidu ainupädevusse, kui leping võib mõjutada ühiseeskirju või muuta nende reguleerimisala**. Mõjutamise oht esineb juhul, kui rahvusvahelised kohustused võivad mõjutada nende eeskirjade **mõtet, reguleerimisala või tõhusust**. Kuna praegusel juhul oli raamotsuses 2004/757 (miinimumeeskirjad ebaseadusliku uimastiäri kuriteokoosseisu ja karistuste kohta) mõiste „uimasti“ määratletud viitega asjassepuutuvatele konventsioonidele ja konventsioonide klassifikatsioon mõjutas raamotsuses ette nähtud karistuste määramist, siis leidis Euroopa Kohus, et **kõnealused soovitusel võisid mõjutada liidu õigusnormide tähendust ja reguleerimisala, ning seega kuulub seisukoha võtmine nende soovitusel kohta liidu ainupädevusse. Järelikult rikkus Ungari liidu ainupädevusest ja asjaomasest nõukogu otsusest tulenevaid kohustusi**.

Kuna Ungari selgitas, et tal ei olnud otsuse peale tühistamishagi esitamiseks piisavalt aega, sest otsuse vastuvõtmise ja istungijärgu vahele ei jäänud piisavalt aega, märkis Euroopa Kohus, et **liikmesriik ei saa tulemuslikult tugineda temale adresseeritud otsuse või direktiivi õigusvastasusele vastuväitena liikmesriigi kohustuste rikkumise hagile, mis on esitatud selle otsuse või direktiivi järgimata jätmise tõttu**. See saaks kohtu sõnul teisiti olla ainult juhul, kui **õigusaktil on eriti suured ja ilmsed puudused, mille tõttu võib seda pidada õigustühiseks**. Kohus selgitas, et sellises kiireloomulises kontekstis oleks liikmesriik, kellel on kahtlusi otsuse kehtivuse suhtes, **pidanud kasutama aega, mis jääb komisjoni poolt otsuse eelnõu lõpliku või peaaegu lõpliku versiooni esitamise ja nõukogus hääletamise vahele, et koostada oma hagiavaldus ja taotlus peatada otsuse kohaldamine**. Euroopa Komisjonil oleks siis olnud kohustus kasutada oma rolli välistegevuse

läbirääkijana, et säilitada võimalikult suures ulatuses Euroopa Kohtu menetluse soovitatav toime, näiteks püüdes saavutada hääletamise edasilükkamine rahvusvahelises organis.

Seoses lojaalse kohustuse põhimõttega tuletas Euroopa Kohus meelde, et see põhimõte kohustab kõigis valdkondades, mis vastavad aluslepingute eesmärkidele, liikmesriike aitama kaasa liidu eesmärkide saavutamisele ja hoiduma mis tahes meetmetest, mis võiksid ohustada nende eesmärkide saavutamist. Järelikult, kui ilmneb, et rahvusvahelise lepingu või konventsiooni ese kuulub osaliselt liidu ja osaliselt liikmesriikide pädevusse, on oluline tagada tihe koostöö liikmesriikide ja liidu institutsioonide vahel nii lepingu läbirääkimis- ja sõlmimisprotsessis kui ka sellega võetud kohustuste täitmisel. Liikmesriigil lasuvad erilised tegutsemis- ja hoidumiskohustused ei luba tal esitada rahvusvahelise lepinguga loodud organis ühepoolset ettepanekut, mis ühendab ta lahti nõukogus välja töötatud ühisstrateegiast. Selline olukord võib nimelt kahjustada liidu ja tema liikmesriikide ühtse rahvusvahelise esindatuse põhimõtet, aga ka nõrgendada nende läbirääkimisjõudu teiste konventsiooniosaliste suhtes. Need kohustused kehtivad liikmesriikidele aga seda enam valdkonnas, milles liidul on ainupädevus. Seega otsustas Euroopa Kohus, et Ungari oli oma tegevusega rikkunud ka lojaalse koostöö põhimõtet.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-311/24: Bundeswettbewerbsbehörde (eelotsus – ebaausad kaubandustavad, ne bis in idem)

Euroopa Kohtu otsus, 29. jaanuaril 2026

Austria konkurentsiamet algatas menetluse ettevõtte suhtes, kellele heideti ette direktiivi 2019/633 (ebaausate kaubandustavade kohta põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas) rikkumist, kuna ta esitas 16 tarnijale maksenõude, mis ei olnud seotud põllumajandustoodete müügiga. Maksenõuded esitati ühel päeval ettevõtte ümberkujundamisprotsessi rahastamiseks, kuid erinevates summas. Konkurentsiamet taotles iga maksenõude eest eraldi trahvi määramist. Ettevõtte leidis, et tegemist oli ühe ja vältava rikkumisega ning mitu trahvi rikuks *ne bis in idem*'i põhimõtet. Liidumaa kõrgeim kohus Viinis märkis, et Austria õigus käsitleb sellist tegu ühe rikkumisena ning selle eest määratakse üks trahv, mille ülemmäär on 500 000 eurot. Seetõttu küsis kohus Euroopa Kohtult, kas direktiiviga on vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt mitu ebaausat kaubandustava kvalifitseeritakse üheks rikkumiseks, mille eest saab määrata ühe trahvi, ning kas direktiiviga on vastuolus trahvi ülemmäära kehtestamine.

Euroopa Kohus leidis, et direktiiv järgib minimaalse ühtlustamise loogikat ning liikmesriikidel on ulatuslik kaalutlusruum otsustada, kas mitut omavahel seotud tegu

käsitletakse ühe rikkumisena ja kas selle eest määratakse üks karistus. Kohus märkis, et direktiiv ei keskendu iga tarnija individuaalsele kaitsele. Samuti, liidu konkurentsioigusest tuntud „ühe ja vältava rikkumise“ mõiste ei ole antud direktiivi raames asjakohane.

Ne bis in idem'i põhimõtte kohta leidis Euroopa Kohus, et sellele ei saa tugineda selleks, et takistada liikmesriigil kehtestada reegleid, mis lubavad kvalifitseerida mitu ebaausat kaubandustava üheks rikkumiseks. *Idem*-tingimus eeldab faktiliselt identseid asjaolusid, mitte üksnes sarnaseid, nagu antud juhul. Riigisisene õiguslik kvalifikatsioon ei ole sama õigusrikkumise tuvastamisel asjakohane, kuna EL põhiõiguste hartaga tagatud kaitse ulatus ei tohi liikmesriigiti erineda. Eeltoodust tuleneb, et **direktiiviga ei ole vastuolus õigusnormid, mis näevad ette, et mitu keelatud ebaausat kaubandustava moodustavad ühe rikkumise, mille eest määratakse üks trahv.**

Trahvi ülemmäär osas selgitas kohus, et direktiiv nõuab rikkumise laadi, kestust, korduvust ja raskust arvesse võttes tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi. Trahvi ülemmäär ei ole iseenesest direktiiviga vastuolus, kuid on võimalik, et rakendusamet või kohus jääb seetõttu ilma kaalutusõigusest, mis on nende nõuete täitmiseks vajalik. Eelkõige võib probleem tekkida siis, kui ülemmäär on oluliselt väiksem kui rahaline kasu, mida ostja on kavandanud. Seetõttu peab eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollima, kas tal on piisav kaalutusõigus määrata trahv, mis on direktiiviga kooskõlas. Kokkuvõttes leidis Euroopa Kohus, et **selline trahvi ülemmäär ei ole direktiiviga vastuolus, tingimusel et liikmesriigi rakendusamet või kohtul on vajalik kaalutusõigus, et rikkumise laadi, kestust, korduvust ja raskust arvesse võttes määrata kindlaks trahv, mis on tõhus, proportsionaalne ja hoiatav.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

Tegemist on mitteametliku kokkuvõttega EL õiguse büroo valitud kohtulahenditest. EL Kohtu otsuste ja kohtujuristi ettepanekute terviktekstidega saab tutvuda EL Kohtu koduleheküljel või EUR-Lex andmebaasis (viited lisatud).